

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rēadul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe pãtrariul al doilea al anului 1891, cu prețul cel mai moderat, ce se pōte vedē în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnir: pe lângă asinațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se pōtă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Martiu 1891, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei țșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 31 Martiu.

Atentatul din Sofia, grămădirea de trupe mnsălesci la granița austro-ungară și conferirea celui mai înalt ord rusesc președintelui republicii franceze sunt simptome, cari trebuie să pună diplomația europeană la seriose gânduri.

Oriental a fost de mult, este și azi mērul de cērtă între puterile europene, cari fie-care la rēndul lor, voesc să se folosēscă de anumite avantagii. Austro-Ungaria dorește cuceriri pe terenul economic și comercial, fără de a fi strēină și la ocupațiunea de teritorii din vastul imperiu turcesc, care trage pe mōrte și e pe cale de a se dărăburi.

Rusia la rēndul ei voescē eliberarea creștinilor de sub jugul turcesc, dar în schimb pentru sacrificiile ce aduce și a adus, voescē aservirea politică a popōrelor din peninsula balcanică.

Conflictul între aceste două mari imperii se pōte amāna de azi pe mâne, se pōte amāna pe decenii, dar nu se pōte evita pentru totdeauna. Rusia nu voescē odată cu capul ca în Bulgaria să se stabilescă ordinea. Prințul german de azi ca și principiele Battenberg sunt pentru politica muscălescă nisce unelte în mânle intereselor altor puteri și delăturarea lor de pe tronul bulgar este o problemă principală a Rusiei.

Nu succede pe cale diplomatică delăturarea, succede prin atentate și omoruri făcute cu plan și

pregătite cu multă istețime. Glonțul, care de astădată nu a nimerit victima căutată și după a cărei delăturare însetăză de mult conspiratorii și agenții secreți, pōte că va nimeri mâne ori poimāne și princi pele Ferdinand rēmas fără consiliariul cel mai dibaciu al tronului, în confusiunea ce se va nasce, nu va pōte stăpāni situațiunea, se va încurca în combinațiuni și încurcat nu va afla un espedient mai potrivit, decât să părăsēscă țara și corōna.

Rusia pregătesce atari eventualități anume, ca să se nască un caos și să aibă ocașiune de intervențiune.

Pân ce va fi la Dunăre un stat ostil planurilor rusesci, politica rusescă nu pōte face un pas spre Constantinopol.

Impedecată prin congresul dela Berlin de a-și câștiga influința decidētore în statele dunărene, Rusia, astēptă momentul ca să ajungă cel puțin atāta, ce a ajuns prin tratatul dela San-Stefano.

Planurile Rusiei de astădată sunt favorisate prin conflictul, ce esistă între Franția și Germania, conflict, care deși nu e dat pe față, nu e acut, dar nimenia nu trage la îndoială că el esistă, din ziua în care împērătōsa vēduvā a lui Friedrich a fost insultată în Paris.

O coalițiune a Franției cu Rusia, spriginită de popōrele balcanice ar pōte să dea de lucru și de cugetat puterilor centrale aliate.

Când a acordat împērātul Rusiei președintelui republicii franceze ordul cel mai înalt de bună sēmă, că a țintit la ceva — și fără scop nu a făcut acēsta, deși țiarele berlineze și-au impus rezervă față cu acest act al țarului și tot lucrul l'au privit ca un fel de act de curtuasie.

Privit din ori ce punct de vedere, semnele vorbesc pentru o apropiere a Franției de Rusia și dēcă le succede a turbura ordinea în Balcani, a pune în fiacări Sērbia, Montenegro și Bulgaria e de ajuns ca să se nască complicațiuni neprecalculabile, e de ajuns ca din o singură scānteie, să se aprindă Europa.

Rēsboiul viitoriu este o necesitate, căci pacea de acum, sub care geme Europa, este cu mult mai periculōsa, ea consumă puterile statelor, le înglōdă în detorii, le împinge la votarea de dări nemai-pomenite și nesuportabile. Militarismul atât apasă de greu pe umerii cetățenilor, încât fie care caută să se elibereze mai curēnd de acēstă plagă modernă.

Stagnēză industria, stagnēză cultura popōrelor, tragē creditul de mōrte, căci tot venitul țaranului și al contribuabililor de dare se folosescē pentru puscii și tunuri, pentru munițiune și pentru glōn-

țele chemate a sdrobi oșe de om și a stinge vieți tinere.

Brațele muncitōre sunt substrase dela cășcig pre ani de țile și ținute tot în pregătire, și acēsta nu ar fi dēcă nu ar fi situația încordată, dēcă nu ar fi interesele unor state de a înghiți pe altele și a le nimici independența ce o au, sau vor să o aibă.

Afurisita de politică consumă puterile cele mai bune, nu lasă să odichnēscă în linisce capete încoronate și pe diplomați și fie-care făcēndu-și calculii, caută să tragă folōse din slăbirea și nimicirea celui-lalt. Aceste se petrec acum în timpul luminilor, în timpul umanismului, în timpul când ne apropiem cātră finea seclului al XIX-lea și orbi am trebui să fim, dēcă nu am vedē că nu de binele și fericirea popōrelor se tractēză, ci de vanitatea omenilor mari, de dorul potentațiilor de a-și lăsa nume în paginile istoriei, fie chiar scris cu sânge eșit din vinele țēranilor și sudiiților celor mai nevinovați.

Revista politică.

Sâmbată s'a deschis cu mare solemnitate parlamentul austriac.

Încordarea, cu care s'a asteptat deschiderea parlamentului, a fost mare. Mulțimea de cluburi și de nuanțe politice în Cislaitania și vor ficsa atitudinea hotărītore numai după unele deslușiri, ce vor avē să se limpezēscă în primele ședințe a le parlamentului.

Se scie, cātă ostenelă și-a pus premierul Taaffe pentru împăcarea ceho germană, care a rēmas deocamdată un pium desiderium; a schimbat însă mult constelațiunea politică internă a Cislaitaniei.

În locul cehilor bētrēni și validitēză azi puterile cehii tineri, al căror program limpedit inspiră mari ingrigiri în cercurile conducētore din Viena și Budapesta.

Chiar monarhul a trebuit să vină și cu ocașiunea deschiderei parlamentului, ca să condamne aspru politica estremistilor.

N'avem însă se considerăm acēsta condamnare numai la adresa cehilor tineri, ci și a germanilor naționaliști, cari nu vor să scie de celelalte popōre și cari vor să intemeeze o hegemonie germană mai puternică.

Era deci natural, că contele Taaffe, carele și dă silință a asculta după puteri postulatele tuturor națiunilor din Cislaitania să rupă negoțierile cu germanii și să și facă majoritatea cu celelalte cluburi și nuanțe politice conservatōre și „autonomiste“, și în legătură cu polonii. —

FOIȚA.

Cele două devise

de

Émile Souvestre,

traducere din franțuzește de M. U.

(Urmare.)

— Plină! repetă Enric, dar ții-am dat și arvună.
— Ve voui înapoi-o, dle, respunse conductorul.
— Ba de loc strigă Enric, îndată ce ai primit-o e ca și un contract între noi, eu am dreptul să plec, și voui pleca.

Țicēnd aceste cuvinte se acāța de curea și sări pe imperiale, unde vēdū un loc gol; călētoriul al cui era locul voi se vorlēscă; Enric îi spuse că n'are nimeni dreptul să-l facă să se scobōre de acolo, și dacă întrebuițēză forța atunci respunde și el tot așa. Iosef se încercă să-l împace dar fū înzadar; Marsilianul era și mai superat din cauză, că nu măncase și nu voi să scie de nimic.

— „Fie-care are dreptul lui, strigă el; acēsta e devisa mea, a ta e „Caritas“, fii prin urmare milos dacă voesci, eu nu cer decât dreptate, am plătit acest loc, e al meu și prin urmare îl păstrez.

Călētoriul, al cui era locul se încercă se obiecte dar Enric, care era avocat îi respunse cu paragrafi din lege. Rēmaseră astfelu cātva timp, cētându-se și batjocorindu-se. Dna Charlota, care aușia tot din trāsura, scotia gemete de grōză și reincepea a spune neplăcerile călētoriilor în general, și în special a călētoriilor cu trāsuri publice.

Iosef vēdēnd, că cērtă nu se stērșese propuse conductorului se mai inhame un cal la căruță și să mērgă el cu dl ce și pūduse locul, propunerea fū primită, și astfel putură pleca.

Era în luna lui Decembre, aerul rece și umed la plecare deveni mai rece pe la sfērșitul țilei. Enric, obicinuit cu sōrele lui cald, de mēdă-ții, zadar nic își încuia nasturii până la barbă și se infășura în șaluri, căci tremura ca o frunză, când o bate vēntul.

Obrazul lui era vēnăt, dinții îi clănțeniau! o plōie mănunțică, adusă de vēnt, îi pătrunse hainele. Vecinul lui avēa o mantauă de cauciu și ar fi putut să-l adăpostēscă dându-i și lui o parte; dar era un neguțatoriu gras, fōrte gingaș pentru el, și nepăsătoriu pentru alții.

Când Enric, a respins propunerea conductorului de a da locul aceluia ce aparținea, neguțatoriu a reprobat, țicēnd, fie-care călētorește pe socotēla lui, principiu pe care tinerul îl gāsise minunat, și după urma căruia suferia acum. Cu tōte acēstea pe la

mijlocul drumului, neguțatoriu, își scōse capul din mantauă, privi pe vecinul seu și țise:

— Mi se pare, că ții e frig dle?

— Sunt ud, până la măduvă, respunse Enric, care abia putea vorbi.

Neguțatoriu se întōrse puțin în mantaua lui, ca cum ar fi voit să arete cât e de fericit.

— E forte nesănētos să fii udat, țise el cu un aer de filosof, altădata, te sfătuesc să iei o mantauă ca a mea, e caldă și nu e scumpă. După ce-i dādū sfatul își băgă capul în mantauă ridică gulerul și tăcū.

Când ajunseră la Kaisersberg era nōpte nēgră. Enric se scobōră pe jumētate mort de frig, și intră în bucătaria din cărcimă, unde ardea un foc bun; dar intrând vēdū vatra încungiuată de numeroși călētori, între cari era Iosef Mulzen și călētoriul al căru loc îl luase el, căruța cu care venise, îi duseră pe o cale laterală, dar mai scurtă, ei ajunseră de o jumētate de oră.

Vēdēndu-l în o așa stare, Mulzen, se grăbi să lase în locul seu, ér călētoriul celalalt bufni de ris.

— Trebuie se mulțamesc d-lui, că m'a alungat după imperială, căci eu a și trebui să fii acum înghețat.

(Va urma.)

Sub titlu „Bulgaria și România“ face „Timpul“ următoarele apretieri:

Ingratitudinea în politică ca și în relațiunile dintre om și om este o monedă atât de curentă în zilele noastre, încât simți o adevărată mângăere când și se ivesce ocaziunea se constată câte o excepțiune.

De aceea simțim o adevărată satisfacțiune, vădând, că guvernul statului cu care ne învecinăm la miadă-și, recunoșce cu sinceritate atitudinea corectă și bine voitoare pe care românii au avut-o și o au față cu Bulgaria.

Iată în adevăr depeșa pe care o primim ași din Sofia, în această privință:

Intr'un articol recent diarul „Bulgaria“ dicea, vorbind de asasinarea ministrului Beltceff, că situația politică actuală a României a apărut oportună și favorabilă emigranților bulgari și panslaviștilor pentru a prepara planurile lor. Cabinetul ruso-fil din Bucuresci se va preface, că nu vede nimic din ceea-ce se prepară pe teritoriul seu.

Ca răspuns la acest articol „Swoboda“, diar care are legături guvernamentale, dice, că toate guvernele române au dat dovadă atât prin actele lor cât și prin cuvintele lor, de dispozițiunile cele mai amicale pentru Bulgaria. Toți știu, că în momentele cele mai grele pentru țară, dice „Swoboda“ vecinii nostri români, guvern și popor, nu au esitat de loc a ne dovedi interesul lor și de a ne veni în ajutor pe cât le-a fost cu putință. Acelea-și sentimente față cu Bulgaria s'au manifestat și de guvernul român actual la cele din urmă evenimente nenorocite. Cabinetul din Bucuresci a dovedit, că ia parte la durerea noastră și ne a dat tot ajutorul seu în căutarea culpabililor.

De altmintrelea limbajul ținut de totă presa românescă cu ocazia regretatului eveniment probază că sentimentele vecinilor și fraților nostri de dincolo de Dunăre nu s'au alterat intru nimic.

Scrierea generalului german Boguslawski, des pre serviciul militar de doi ani, a cărei apariție fusese mai'nainte anunțată a eșit de sub tipar și formeză acum obiectul comentariilor întregii prese germane și streine.

D. Boguslawski, așteptă dela reforma, pe care o propune, adică dela reducerea timpului de serviciu și sporirea cadrelor, o sporire și a forțelor militare germane, sporire pe care o arată necesară următoarea comparație între forța armată a Franciei și Germaniei:

Armata permanentă a Franciei coprinde: 561, bataliune de infanterie, vânători etc. și la acestea 144 cadre complimentare; 83 de regimente de cavalerie (se mai înființază 4), 480 baterii de câmp și de munte, 100 baterii de fortărăță; 19 bataliune geniu; 65 companii de tren.

Germania însă are o armată permanentă de 538 bataliune de infanterie, vânători, etc.; 95 regimente de cavalerie; 434 baterii; 31 bataliune artilerie pedestră; 20 bataliune pionieri; 21 bataliune tren.

Francia are dar cu 23 bataliune de infanterie și cu 46 de baterii mai mult ca Germania, iar acesta numai cu 12 și peste puțin numai cu 8 regimente de cavalerie și 1 batalion de pionieri mai mult decât Francia.

Pentru războiu, Francia dispune de 3.240.000 de oameni, pe când germania, de și mai populată cu vr'o de ce milioane, numai de 2.900.000.

Reforma propusă de generalul Bogulawski, ar fi menită se remedieze această stare de lucruri, dacă doi ani ar fi de ajuns pentru complectarea educației militare a soldaților, ceea ce firesce, autorul reformei afirmă cu tărie.

„Să se facă lumină“.

Dacă atacurile îndreptate contra Excelenței Sale metropolitului nostru s'ar fi mărginit numai în foile din patrie și în special în o fôie de ai-i din Sibiu, atunci nu ne am afla îndemnați să răspundem la acele atacuri, provenite din ură personală.

Prin tot soiul de machinațiuni, adversarilor bisericei noastre le a succes a afla ospitalitate și în diarele de dincolo.

Nici la acest soi de atacuri nu am reflecta, ci am rămâne în rezerva, ce ni o am impus, de câte ori a fost vorba de afaceri de a le bisericei noastre bine știind că fi bisericei noastre unul ca unul, — prietin și dușman — sunt deopotrivă convinși, că veninul, ce se varsă, isvorește din inimi negre și reuțioase.

Patima i-a împins pe oameni mai departe.

În o lucrare, menită a lămuri situațiunea românilor din Ungaria, nu s'au sfiit a defăima în modul cel mai mișelesc pe capul bisericei noastre, a-l prezenta ca pe un dușman a-l bisericei și ce e și mai trist, a-l prezenta lumii că a înstrăinat averea bisericei.

În astfelu de impregiurări nu ni e permis să mai tăcem.

Suntem siliți să publicăm actele oficiose, care ne stau la dispoziție, referitoare la înființarea fondului „Rudolfin“, — căci de acesta e vorba —, suntem siliți să probăm cu dovezi neresturnabile, că tinerimea din Bucuresci a fost sedusă de cătră reuuitoarii bisericei noastre la un pas nesocotit, când a acceptat de bani buni, aceea ce i s'a prezentat drept material de gravamine înaintea Europei.

Detorim restabilirea adevărului în interesul repetațiunii bisericei noastre, ale cărei agende sunt controlate de sinodul arhidiececan, în care iau parte bărbații cei mai de încredere ai clerului și poporului, căci nu am voi ca acestia să fie acușați de posteritate, că au întrelăsat a reprezenta interesele bisericei cu totă scrupulositatea, o detorim constituției noastre bisericesci, care în ziua, când ar eși la ivelă lucruri compromițătoare, ar deveni ea însași compromisă, și guvernul ar interveni ca să sugrumpe și acesta instituțiune, unica ce o mai avem, în cadrul căreia ne putem regula afacerile așa după cum cer canoanele bisericei ortodoxe și cum cer trebuințele noastre culturale, naționale, și economice.

Vom publica deci actele, ca ele să vorbescă. Verdictul pentru cei ce au căutat a lovii în capul bisericei noastre, nu pôte fi decât zdrobitoriu, ér noi vom avé mângăerea a fi vârsat lumină acolo, unde a domnit întunerecul, vom avé satisfacțiunea a mai demasca odată pe acele spirite neastempérate, cari și-au făcut de problemă a vieții ca să ne nimicescă biserica, să ne compromită înaintea celor ușori credători și să se pună ei drept nise martiri, cari pentru dreptate au trebuit se suferă persecuțiuni, altcum necunoscute în biserica noastră.

Lăsăm dar să urmeze actele:

Conclusul sinodului arhidiececan Nr. 49 din 1879:

Presidiul aduce la cunoștința sinodului, că în timpul decând conduce arhidiececa au incurș la densusul dela preoșimea arhidiecesei diferite sume de bani, pe care le-a administrat densusul, elocându-le așa ca să se fructifice cât se pôte mai bine. Aceste sume se urcă acum la suma de 9845 fl. 68 cr. Presidiul declară, că va împlini dela sine restul ca suma să ajungă cifra de fl. 10.000 și propune sinodului, că din această sumă să se creeze o fundațiune, care, din incidentul festivității iubile de 25 ani a căsătoriei Maiestăților Lor să pörte numele Alteței Sale imperiale clironomului.

— Sinodul ia cu plăcere act despre împărțâșirea presidiului și decide, că despre această fundațiune să se facă act fundațional, care se va asterne procsimului sinod spre aprobare.

Conclusul sinodului arhidiececan Nr. 125 (1880 punct b).

Se raporteză mai departe asupra:

b) Hârtiei înalt Preașânției Sale arhiepiscopului și metropolitului Miron Romanul dto 24 Aprilie 1880 Nr. 1804, prin care se comunică sinodului „un proiect de statut“ pentru fondul arhidiececan, carele conform conclusului sinodal din 1879 Nr. 49 va să pörte numele Alteței Sale imperiale principelui de corônă „Rudolf“.

Statutul se primesce în teceștul alăturat sub I.

Statut

pentru fondul Rudolfin al arhidiecesei gr. or. române din Transilvania.

În anii trecuți au incurș la subscrisul arhiepiscop și metropolit diferite contribuiri particulare dela clerul arhidiececan pentru formarea unui fond, din care cu timp să se dea ajutoriu preoșimei arhidiececane mai puțin dotate.

Contribuiriile incurșe spre acest scop și administrate până acum imediat de subscrisul arhiepiscop și metropolit, la 19 Aprilie (1 Maiu) 1879 a crescut la suma de 9848 fl. 68 cr. computându-se în aceste și interesele anuale de 6% după calculul usitat la casele de păstrare, ér subscrisul arhiepiscop și metropolit prin contribuiri din partea sa a întregit atinșele contribuiri la suma rotundă de 10,000 floreni.

Sinodul arhidiececan în sesiunea sa ordinară din anul trecut 1879 sub Nr. 49 luând notiță de aceste contribuiri, a acceptat totdeodată propunerea subscrisului arhiepiscop și metropolit: ca din suma atinșă de 10,000 floreni să se formeze un fond special pentru ajutorarea clerului arhidiececan, și fondul acesta din incidentul serbării iubileului de 25 de ani al căsătoriilor Maiestăților Sale ces. reg. și apostolice să se numescă cu numele Alteței Sale principelui de corônă Rudolf, fiind de a se face act formal, despre înființarea acestui fond.

Acum dar rezervându-se aprobărei prea înalte atinșă numire a fondului din cesiune, reprezentanța clerului și a poporului arhidiececan, întrunită legalmente în sinod arhidiececan, în deplină conștelegere cu subscrisul arhiepiscop și metropolit, cu privire la fondul menționat statorcesc următoarele norme fundamentale:

1. Suma mai sus atinșă de 10,000 floreni ca un capital nou și proprietate a arhidiecesei transilvane greco-orientale române, formeză în rândul celorlalte fonduri arhidiececane un fond special sub numirea de „Fondul Rudolfin“.

2. După-ce capitalul fondului acestuia prin fructificare și prin adaugerea altor contribuiri ulterioare va cresce la suma de 100,000 floreni: jumătate din interesele lui anuale, după detragerea eventualelor spese de administrațiune, se va împărți ca ajutoriu preoșimei mai puțin dotate din arhidiececa greco-orientală română a Transilvaniei; ér cealaltă jumătate se va capitalisa pentru sporirea fondului, până când acesta va cresce la un milion de florini, când apoi reprezentanța legală a arhidiecesei va pute dispune de întregi interesele capitalului spre ajutorarea și respective dotarea preoșimei arhidiececane, după detragerea eventualelor spese de administrațiune, rămânându i în buna judecată a forma totuși din o parte ore care a intereselor un fond de rezervă pentru întregirea capitalului la cas de vre-o scădere neprevăduță.

3. Fondul acesta pelângă un rațiociniu esact se va preda organului ordinaru, anume senatului episcopesc al consistoriului arhidiececan spre administrare conform normelor gene-

rale, ce sunt sau vor fi pe viitoriu în vigore pentru administrarea celorlalte fonduri arhidiececane.

4. Tôte alte mijloce arhidiececane destinate în general pentru ajutorarea preoșimei acestei arhidiecece, precăt acelea nu ar fi rezervate unei administrări separate, se vor contopi în fondul acesta.

Dat din ședința sinodului arhidiecesei greco-orientale române, ținută în Sibiu la 9/21 Maiu 1880.

Miron Romanul,
arhiepiscop.

Eugen Brote,
notariu general.

(Va urma.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Roșia-săsescă, în Martiu, 1891. Roșia săsescă, după cum arată și numele, este un sat săsesc românesc în apropierea Sibiului între comunele Cornățel și Cașolț.

Românii pe la anul 1850 abia erau la 50 familii, dar tot oameni buni, muncitori, trezi și preste tot oameni cu frumose însușiri.

Aveau însă o nenorocire. Unii din ei erau gr. ortodocși, unii erau gr. catolici. Cei gr. ortodocși erau afiliați la Cornățel, cei gr. catolici la Cașolț.

În era anilor 1852 și unii și alții cer preot. Ortodocșilor le succede a căpeta un preot zelos și vrednic în persoana actualului preot Ioan Bânda, și așa cei câțiva gr. catolici, cu puțin neorustici, se reintorc și ei la legea lor strămoșescă și constituie o comunitate bisericescă.

Preotul introdus în parochie nu avea unde să-și plece capul. Nu era casă parochială, nu era scôla, nu era porțiune canonică, și așa trebuiau începute tôte dela capet. — Voescă și vei puté, și-a dis preotul nostru — și mulțamită lui Dșeu, că a scos poporul din întunerec, a făcut rënd pe rënd multe lucruri de folos și de trâinicie.

Mai mare necesitate era de biserică.

Preotul fiind în gimnasiu stipendistul episcopului, sta bine la episcop, și acesta i deduse o recomandațiune, cu care preotul un an și jumătate a cutreerat comunele gr. or. de pe sub mărginime adunând milă.

Nefiind de ajuns cu acesti bani adunați le-a venit și episcopul Șaguna în ajutoriu și mai pe urmă chiar și comuna politică le-a dat 50 de stejari din pădure pe sêma bisericei și cu ajutoriu lui Dșeu s'au apucat de zidirea bisericei, care în anul 1857 a fost sântită la autorisarea episcopului prin actualul paroch.

După aceea pe rënd s'au făcut străni jur împregiur la cântăreți, amvon, galerie, și mai târșiu s'au cumpêrat un clopot cu 220 fl. Tôte cărțile de lipsă la biserică icône, 2 policandre, candila și tot ornamentul din lăuntru al bisericei.

Încât corêșpunde acest lăcaș al lui Dșeu cu recerînțele timpului, las să vorbescă cei mai mari ai bisericei noastre, care au fost în ea.

În timpul edificării bisericei numai cu proces și cu greutăți s'a esoperat dela comuna politică săsescă din loc o porțiune canonică cam de 15 jugere fânașiu și arătură și și acesta la tôte granițele hotarului așa, că preotul și era avisat tot la stola îndatinată dela credincioșii nostri.

În anul 1860 sașii tae 100 jugere pădure pe sama bisericei săsesci, românii cer și ei partea ce le compete lor, umblă, umblă, întrebă în tôte părțile, timpul absolutismului le pârșinesc, sașii se codesc, dar în fine dau pe sama bisericei a 3-a parte din prețul lemnelor bisericei românesci care face un capital de 1500 fl. cari s'au pus spre fructificare la banca din Sibiu cu condiție, ca să nu se ridice interesele până ce ajung la an suma de 200 fl. care va fi apoi salariul învățatoresc al scôlei române gr. ortodoxe.

În anul 1874—75 s'a edificat scôla de astăzi lângă biserică cu 3 încăperi și celar forțe corêșpundătoare recerînțelor legali spre mulțamirea superiorilor.

Didită biserica, ridicată scôla, asigurat salariu corêșpundătoriu învățatorului, trebuia învățatoriu calificat.

Dar e scris în cartea păcatelor, ca să nu ne putem ajunge scopul, căci un biet de dascăl strică ce aveam în sat, începe a ațîța poporul contra preotului, și'l ademenesce să trêca la „unație“, căci acolo nu se cere ferdelă la preot, și le imbie de preot pe feciorul seu — un băețandru fără nici o pregătire.

Blașul, care prinde astfelu de ocașuni binevenite, le sântesce pe acest nemernic de băețandru și sparge din nou comunitatea bisericescă din întregă ce era, dar parochul nostru ca să nu fie blăstemat de următori, că a contribuit și el la spargerea comunității, a lăsat ferdela, a lăsat din stolă și așa s'au reintors ér fi cei duși în rêtăcire (15 familii români și toți țigani).

Bietul tinêr făcut preot acum, după ce a cheltuit sume de bani, s'a înglodat în detorii și i s'a vëndut casa și tot ce avea cu doba, și el s'a mutat în Ci-chindeal și trăesce ca vai de capul lui, și nenorocirea

i a cauzat o afurisita de trecere și părăsirea legii străbune, corupțiunea cu care a ajuns la darul preoției.

Românii din Roșia încep a se consolida pe terenul economic și social.

După-ce s'a stabilit liniștea între ei au format 3 vecinătăți, fie-care e membru al vecinătății, contribuie cu bucate la an și de acolo plătesc aruncuri și alte recerinte publice.

Fie-care vecinătate are un capital de 200 fl. de acolo se ajută la cas de nenorociri.

Vedând sașii, că românii dau înainte, vedând că țin vite, vedând că se înmulțesc, au adus comasarea, ca să-i impedeze în mersul lor.

Comasarea se începe, sașii pe lângă moșia cea multă, ce o are biserica lor, mai cumpără și 60 jugere moșie, ce a avut-o Sparcassa din Sibiu pe hotarul Roșiei.

Ce fac românii? Scot banii fondului din Sparcassa de 2200 fl. cumpără dela particulari moșie, sașii află, opresc pe sașii lor să nu ne vândă nouă, că cumpără tot ei, românii cumpără dela sașii din Nou, din Daia, din Vurpăr, cari au avut moșie pe hotarul Roșiei.

Neavând bani de ajuns au mai luat 800 fl. împrumut dela „Albina“, au cumpărat mai departe moșie, care a fost pusă totă pe numele bisericii (fond cultural bisericesc) era la rândul nostru înainte de împărțală având acuma preste 40 jugere pământ de clasă bună, arătură și fânațiu, cerem în capul satului preste vale un hotar cu multe rozore și pământ nu prea bun de lucru, prețuit eștin, unde sașii își propuse să dea la români și l' cerem pe sâma bisericii să facem pășune și ni se da ca 150 jugere acolo de pășune și într'alt loc ce am cumpărat mai târziu după încheierea planului de împărțire 10 jugere pământ foarte bun productiv, și era în al treilea loc o livadie ca de 6 jugere în capul satului.

Acum se socotim!

Pășunea preste erna au adus . . . fl.	125.—
pășunatul de pe vară 2 fl. de vită	120
vite	240.—
cele 10 jugere date în arândă pe un an . . .	105.15
Livadia cu	60.—

Suma 530.15

Deci eta în loc de interes 180 fl. dela 3000 fl. acuma în moșie aduc un venit pe an de 530 fl. 15 cr.

Acuma se comasază și la Noul sasesc lângă Roșia, suntem românii din Roșia în tîrg cu Sparcassa din Sibiu, ca să cumpărăm moșia, ce o are Sparcassa pe hotarul Noului aproape la 100 jugere, cu aceea condițiune ca să ni se dea lângă aceea, care o avem comasată pe numele bisericii. Tote acestea sunt frumoșe; unde e voință și credința tote se pot, dacă nu lipsesc și un conducătoriu înțelept în fruntea poporului ca și părintele nostru actual, deși acuma cam obosit de ostenelă și bătrâneță având preste 64 ani.

Dar să vedem ce s'au făcut mai în urmă? Vedând cum se sporesc reuniunile între femeile evangelice s'a luat inițiativa, ca să se adune și femeile noastre române din Roșia și eta o surprindere, când am vădit în 10 Martii tote femeile intrunite în casa parochială. După-ce li s'a aretat scopul reuniunilor, s'au luat protocol, s'a subscris fiesce care cu numele, fiesce-care a dat o tacsă de 50 cr. adunându-se o sumuliță foarte frumoșă, alegând pe parochul de președinte și pe Samoila Silivestru casier, Toma Macriș secretariu și alți doi bărbați, cari să le porțe lucrurile scripturistice și rațiociniul, după aceea s'au dat bani cu interese după cerere și buna voe tot 5 fl. pe 3 luni cu 60 cr.

Deci eta că s'a mai pus basă la un lucru bun, când înainte de 37 ani nu era chiar nimica astăzi sub conducerea unui singur individ, a preotului actual, s'a edificat biserică nouă, școlă nouă, s'a înființat un fond pe numele bisericii, s'a înființat 3 fonduri la 3 vecinătăți și în fine fondul reuniunii femeilor de religione gr. or. din Roșia.

Porțiunea canonică din 15 jugere pământ rău, acuma comasată, e de 8 jugere pământ bun.

Deci să dea atot puternicul Dumnezeu, ca precum din nimica a făcut cerul și pământul și din un grăunț de muștaru un copaciu mare, așa să sporască numărul reuniunilor, ca să se ajute în zile grele și în vreme de rea ispită, căci unde e voință și credință acolo tote se pot face. La o parte cu discordia, căci zilele sunt grele.

Un fruntașiu din Roșia

Răsboiul vamal între Austro-Ungaria și România,

Am publicat în numărul trecut al ziarului nostru după „Telegraful Român“ din București numele și numărul acelor stabilimente industriale, cari și detoresc nascerea lor răsboiului vamal cu Austro-Ungaria.

Publicăm acum, tot după acel ziaru, un tractat de mare importanță economică, eșit din pîna d-lui Bălcoianu, — tractat, în care se sulevăză necesitatea reconstrucțiunii podului Traian la Turnu-Severin — ca un mijloc de comunicație ușoră, prin care România să-ar aduce în legătură directă cu acele țate, cu cari întreține legături de comerț.

Eta articolul:

Este un fapt constat, că comerțul României de cereale și vite, este în mare suferință, de când vecina noastră Austro-Ungaria a prohibit intrarea acestor producțiuni în această țară. Tendința dară a omenilor nostri politici a fost, d'a crea un nou debușeu pentru esportul producțiilor noastre, și acest nou debușeu n'a fost și nu este decât Italia. În acest scop s'a construit tîrgul de vite dela Constanța, și se construiesc și podul de preste Dunăre la Cerna-Vodă, care pe lângă că va uni România cu Dobrogea, dar pe de altă parte va servi la dezvoltarea comerțului nostru cu Orientul și Europa occidentală.

Dacă dară aceste fapte sunt constante, și decă adevărata noastră tendință este de a ne apropia de Italia, atunci nu mai încapă îndoială, că interesul țării este, ca apropierea de Italia să devină o realitate, și comerțul țării întregi să se lege cu patria mamă.

Sescie, că este o linie de drum de fier care lögă Austria cu Sârbia și Salonic, prin punctele Belgrad, Niș, Uskub, Scapi și Salonic, că actualminte este în construcțiune o linie de drum de fier din artera principală a Sârbiei spre Dunăre dela vale de Cladova în apropiere de T. Severin. Dela Uskub se construiesc o linie ferată la Bitolia, dela Bitolia la Valona, port însemnat pe cöstele Albaniei la Marea Adriatică, care corespunde prin strămtörea de Otrante cu Brindesi, port însemnat în Adriatică; pe cöstele Italiei, și care este orașul cel mai comercial din Italia, și care furnisază cereale și vite din Orient pentru tot regatul Italiei.

Se mai vorbesce cu öre care certitudine, că guvernul Sârbiei stăruiesc pentru construcțiunea unui pod pe Dunăre, care să lege Radoiaș, cu Gruia. Decă acesta s'ar adeveri, atunci me întreb, n'ar fi o lovitură de mörte ce s'ar da Severinului, unul din porturile cele mai însemnate ale țării, și unul din orașele cele mai însemnate din punctul de vedere chiar al apărării podului în cas de rebel? Dar nu numai atât, Severinul are deja rămășițele podului Train, ale cărui piciorö sunt încă în ființă. Au trecut aproape 2000 de ani dela construcțiunea lui, și mărăța operă a divului Traian stă în piciorö ca să ateste gloria acelu ce ne a adus în această țară.

Dacă dară picioröle acestui pod stau în ființă, neclintite de 2000 de ani, de ce nu s'ar face studii spre a vedé nu cumva ele mai resistă; spre a se construi acest pod, căci se afirmă de ömeni speciali, că el s'ar putea repara, și atunci n'ar mai fi nevoie de multe milioane pentru facerea lui. Dar afară de acesta n'ar fi o mândrie națională, „când este vorba de a ne apropia de patria mamă“, să reedificăm acel pod, care a servit străbunilor nostri romani a trece în această țară și a ne stabili aci? Inima noastră nu trebuie să tresalte de bucurie, când ne gândim, că după 2000 de ani a venit momentul pentru interese comerciale, să reedificăm acest pod, care este pentru noi unul din monumentele cele mai grandioșe, care atestă originea noastră?

Și dacă Severinul a fost ales de străbunii nostri pentru construcțiunea podului preste Dunăre, noi descendența lui, trebuie să ștergem cu buretele preste aceste reminiscențe de mare însemnătate, și să reinviem un port ca Gruia, care n'are nici o tradiție, și să paralisăm Severinul, care este lögânul românismului? Reconstrucțiunea podului Traian este pentru România una din faptele cele mai mărăte. și nu cred, că străbunii nostri, cari au avut lupte sângeröse cu Dacii, să fi ales acest punct pentru construcțiunea podului, dacă acest punct nu s'ar fi prestat pentru apărarea lui. În tot cazul acesta formăza obiectul studiilor militare.

Pentru noi românii un singur lucru ne preocupă, „desvoltarea relațiilor comerciale și crearea unui debușeu pentru esportul nostru“. Din acest punct de vedere n'avem decât să calculăm distanța, ce o percurgem dela Constanța la Brindesi în Italia și distanța dela Severin la același punct Brindesi.

Dela Constanța facem o călătorie pe Marea neagră, adese-ori foarte periculoșă, trecem Bosforul, Marea de marmara, strămtörea Dardanelor, Arhipelagul, ocolim cöstele Greciei spre a întra în marea Ionică, apoi în strămtörea Tarento și de aci la Brindesi, distanța ce nu se pöte percurge decât în două săptămâni cel puțin, dacă mările sunt liniștite, pe câtă vreme facem juncțiuni pe la Severin cu linia de drum de fer la Radoiaș, Aelinaz, Nesia, Uskub, Bitolia, Valona, avem a percurge o distanță de 628 chlm. și în 20 de öre suntem în Italia la Brindesi, și avantajul comerțului este mare, căci cu drumul de fer și cu pod preste Dunăre putem să ne legăm

cu Italia în permanență și vara și erna. Este deci incontestabil, că această legătură este de o mare importanță și că comerțul țării ar câștiga foarte mult, și cu modul acesta ar scăpa pentru totdeauna de pedecile ce Austro-Ungaria face esportului nostru.

Să sperăm deci, că patriotismul românilor fără osebite de colöre politică va lua în mână această cestiune de ordine economică foarte salutară pentru comerțul României, reconstruindu-se acest pod, care odinioară a servit pentru colonizarea Daciei cu Romani, și care ași va servi pentru emanciparea comerțului României de pedecile răuvoitöre ce i-se aduc, îndreptându-și razămul tot în aceea țară care ne-a adus aci.

Varietăți.

* (Deputați din cler pentru sinodul eparchial aradan) De deputați sinodali în die cesa Aradului sau ales următorii d-ni, și anume: în cercul Aradului: Moisi Bocsian, ppresbiter; în cercul Siriei: Georgiu Popoviciu, ppresbiter; în cercul Chișineului: Iosif Goldiș, protosincel; în cerc. Radnei; Vasiliu Beleş, ppresbiter, în cercul Giulei: Petru Chirilescu, ppresb., în cercul Ienopolei: Ioan Cornea; în cercul Butenilor: Constantin Gurban, ppresb în cercul Halmagiului: Ioan Groza, presb. în cercul Timișorii: Petru Anca adm. prot: în cercul Lipovei: Voicu Hamsea, ppresb., în cercul Vingei: Ignatie Pap, secretariu consistorial, în cercul Belintului: Georgiu Crețiu-nescu, ppresbiter; în cercul Birchișului: Augustin Hamsea, director sem.

* (Serbarea dela 10 Maiu.) Ziarul „Tim-pul“ dă următöre amănunțe: Comisiunea, însărcinată cu organizarea serbărilor jubileului dela 10 Maiu, s'a intrunit Duminecă la ministeriul de interne și a stabilit ante-proiectul programei acelor serbări.

La intrunire a asistat și d. General Florescu. Serbările, după cum am mai spus, vor ține trei zile.

Ziua I.

Dimineața se va celebra o ceremonie religioșă la Mitropolie.

Se va face apoi pe bulevard o defilare de 30.000 de ömeni, după care va fi o mare recepțiune la palat.

Se va da la Filaret un banchet popular și sara orașul va fi iluminat. Se va da o reprezentațiune de gală la teatrul național și o serbare de nöpte va fi în Cismegiu. Vor fi superbe focuri de artificie și tote fântănele luminoșe vor funcționa.

Ziua II.

Mare recepțiune a tutur primarilor din țară la palat; defilarea carölor alegorice pe bulevard și calea Victoriei. Mare banchet oferit primarilor în sala teatrului național. A doua serbare de nöpte în Cismegiu.

Ziua III.

În ziua a treia serbarea se va face la Bănésa, unde publicul va fi transportat cu vagonete Decauville.

La întörcere vor fi la sosea curse și jocul florilor (bataille des fleurs).

Mare banchet popular la ipodrom, ér sara focuri de artificie monstre, cum nu s'au mai vădit în Bucuresci.

E de notat, că carele alegorice se vor datori inițiativei private. Fie-care corporație își va avea carul seu propriu, care va fi construit și decorat de ingineri și arhitecți.

* (Gimnasiu național slovac.) Slovaci au proiectat înființarea unui gimnasiu confesional slovac, cu limba de propunere slovacă, în Turoșu-Sân-Mărtin, și în acest scop se fac deja de mai mult timp colecte de bani. Până acuma s'au adunat 50.000 fl Banca din Turoș-Sân-Mărtin a dat 10.000 fl., ér advocații Mudrony și Valasek câte 1000 fl.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1891.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1890—91.

(Urmare)

II. Publicațiunile Academiei.

În cursul anului trecut Academia a făcut următörele publicațiuni:

1 Din Anale s'au tipărit și publicat:

a) Tomul XII partea I, cuprinzând „Partea administrativă și desbaterile anului 1880—90“.

b) Indice alfabetic al cuprinsului volumelor XI din seria I, și I—X din seria II-a a Analelor pe anii 1878—1885

c) Din tomul XII, partea, care cuprinde Memoriile secțiunii istorice, s'au tipărit următörele memorii:

„Biserica ortodoxă în luptă cu protestantismul, în special cu calvinismul în vécül al XVII-lea și cele două sinöde din Moldova contra calvinilor, de Episcopul Melchisedec.

Memoriu asupra periodei din istoria românilor dela 1774—1786 însoțit de documente inedite de V. A. Urechia:

d) Din același tom XII, partea care cuprinde Memoriile secțiunii științifice, s'a tipărit:

Igiena la expozițiunea universală dela Paris din anul 1889, de Dr. I. Felix.

2. Din istoria lui Herodot, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, s'a tipărit cōla 17, ajungēnd până la cap 151 din cartea I-a.

3. Colecțiunea de basme și cântece populare macedo-române culese de repausatul Dr. Obedenariu, s'a publicat sub înfrigirea dlui I. Bianu, membru corespondent și bibliotecar al Academiei.

Acēsta edițiune este terminată printr'un glosariu complet al cuvintelor cuprinse în textele culese de regretatul nostru coleg și donator.

Intre manuscrisurile lăstate Academiei de repausatul Dr. Obedenariu, prelângă volumul care cuprinde basmele și cântecile populare, se află un altul care cuprinde paradigme de conjugare dela mai multe verbe în dialectul macedo-român, lucrare care este un prețios capitol din gramatica aceluia dialect. S'a creșut util ca sē se tipărească și acest manuscris.

Astfelu format volumul publicat de Academie este pe deoparte un material bogat pentru cunoscerea aceluia dialect românesc, pe de alta un meritat omagiu adus aceluia bărbat patriot și iubitor de cultură, care a arătat atât de multă iubire pentru instituțiunea noastră.

4. Scrierea colegului nostru S. Fl. Marian despre „Nunta la Români“, pentru-care Academia a dat autorului o recompensă, luând asupra-și și cheltuelile edițiunii, s'a tipărit întregă. Ea formeză un volum de VI tomuri și 856 pagine.

5. In sesiunea anului trecut Academia a hotărît a tipări într'o edițiune a sa discursurile și alocuțiunile rostite de M. S. regele în cei 25 de ani de domnie, cari se implinesc acuma. Aceste discursuri și alocuțiuni sunt atât de strēns legate cu tōte evenimentele petrecute în țera noastră în acest pătăr de secol, în cât fără rememoraarea lor nu ar putea fi pe deplin înțelese. Din acēstă cauză, adu ēnd la îndeplinire hotărârea d vōstră, am creșut necesar ca discursurile Maiestății Sale sē se intercaleze într'o înșirare cronologică a faptelor celor mai însemnate pentru înțelegerea întâmplărilor din acești 25 ani.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 11 Aprile 1891.

Table with lottery results for Timișoara and Vienna.

Nr. 324 [58] 1-3 CONCURS.

In comuna bisericescă Șelimber, devenind vacant postul de paroch de a III-a clasă, pentru îndeplinirea aceștia se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare a concursului în fōia „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele din porțiunea canonică, din birul în naturale, și din stolă, cari tōte la oaltă computate dau suma de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și asterne suplicele concursuale adresate sinodului parochial și instruite cu documente în sensul normativelor bisericesci din vigōre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiu.

Sibiu 1 Februaru, 1891.

Ioan Papiu, protopresbiter.

Nr. 13 [59] 1-3 CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Tămășasa, protopresbiteratul Orăștiei, se escrie prin acēsta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele statorite în sinodul parochial în 30 Ianuariu a. c. constau din un venit anual în suma de 394 fl. v. a. și quartir liber.

Doritorii de a competi la acēstă parochie își pot lua informațiune despre starea parochii dela oficiul parochial și protopresbiteral local, — éră cererile instruite conform Regulamentului congresual pentru parochii sē se astērnă la oficiul protopresbiteral al Orăștiei în termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăștiei în conțelegere cu comitetul parochial.

Orăștie, 26 Februaru, 1891.

Nicolau Popoviciu, protopresbiter.

Nr. 142-1891. [57] 2-3 CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stănița de sus Avram Crăciun I. Ioan, se escrie al doilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumătate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenții au a și insinua petițiunile lor, instruite conform dispozițiunilor din vigōre, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Brad, la 15 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Vasiliu Dămian, protopresbiter.

Nr. 299 [55] 2-3 EDICT.

Maria Ticoșan, muera legitimă a lui Lazar Călbăză gr. or. din Trapold, carea de 4 ani pribegese prin lume fără a i se sci locul ubicațiunii ei, prin acēsta se citēză, ca în termen de

3 luni sē se prezenteze înaintea acēstui oficiu, căci la din contra procesul intentat de bărbatul seu, se va decide și în absența ei.

Sighișoara, 22 Martiu, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoarei.

Demetriu Moldovan, adm. protop.

Nr. 940 [56] 2-3 EDICT.

Alecsandrina Moldovenescu din Tohanul nou soția legitimă a lui Nicolau B. Pușcariu din Sohodol, carea pribegind prin lume fără a sē sci locul ubicațiunii ei, prin acēsta se citēză, ca în termen de 6 luni sē se prezenteze înaintea acēstui oficiu, căci la din contra procesul intentat de soțul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Oficiul protopresbiteral greco orient al Branului.

Zernesci, 24 Decembre, 1890.

Traian Meșian, protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1890.

Large table with train schedules for various routes including Budapesta-Predea, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, etc.